

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۰۶/۲۵

استاد شاه محمود محمود

منار یادگاری زادروز شاه امان الله خان در پغمان

مقدمه:

روز جمعه اول جون ۲۰۱۸ م مطابق ۱۱ جوزا ۱۳۹۷ هـ ش مصادف با ۱۲۶ مین سال زادروز شاه امان الله خان بود. این روز را نه تنها من بلکه ملیونها هموطن من فراموش نموده و به خصوص در تقویم کشور ما از این روز اصلاً نام برده نشده است. شاید بگویند اینهمه سلاطین و شاه و وزیر را نمیتوان در تقویم گنجانند. در حالیکه شاه امان الله در پهلوی چند سلطان و شاه؛ حقش است تا زادروز و یا روز وفات آنها در تقویم ها نشانی گردد. زمامداران دولت افغانستان چنان مصروف زدوبند های سیاسی و غارت دارائی های عامه شده اند که حتی زادروز خودشان را نیز فراموش کرده اند.

شاه امان الله خان روز چهارشنبه بر پنجشنبه ۱۱ بر ۱۲ جوزا ۱۲۷۱ هـ ش مطابق اول جون ۱۸۹۲ م مساوی ۵ ذیقعه ۱۳۰۹ هـ ق؛ در دره زرگر پغمان تولد شده است. امیر عبدالرحمن خان پدر بزرگش وی را امان الله نام گذاشت تا به قدم نیک این پسر خود و خانواده و مردم شهر کابل که به مرض وبا یا طاعون مبتلا و به نسبت سردی هوای پغمان به آنجا کوچیده بودند؛ امان یابند.

منار یادگاری زادروز شاه امان الله خان:

بنای یادگاری به خاطر یادبود از روز تولد شاه امان الله خان که در مقابل مسجد جامع امانیه پغمان قرار دارد با چهره و قامت مملو از زخم های است؛ که دشمنان وطن به قامتش شلیک نموده اند، هنوز استوار و مقاوم استاده است. برای اعمار این منار، شاگردان همه مکاتب افغانستان یک یک افغانی اعانه دادند و طرح شاه امان الله خان شعله دربالای منار دو شمع مانند که از سنگ مرمر سفید تراشیده شده است، به مثابه چراغ علم و معرفت قرار دارد

د پانو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولی

و در دوکنار منار سمبول معارف افغانستان که از طرح های شاه موصوف است . با فرورفتگی های مرمی دوست و دشمن قامت خم نکرده و نشان قلم و دوات و کتاب که سمبول از دانش و فراگیری علم است؛ چهره زخم خورده خویش را مقابل طلوع آفتاب ؛ نشان میدهد.

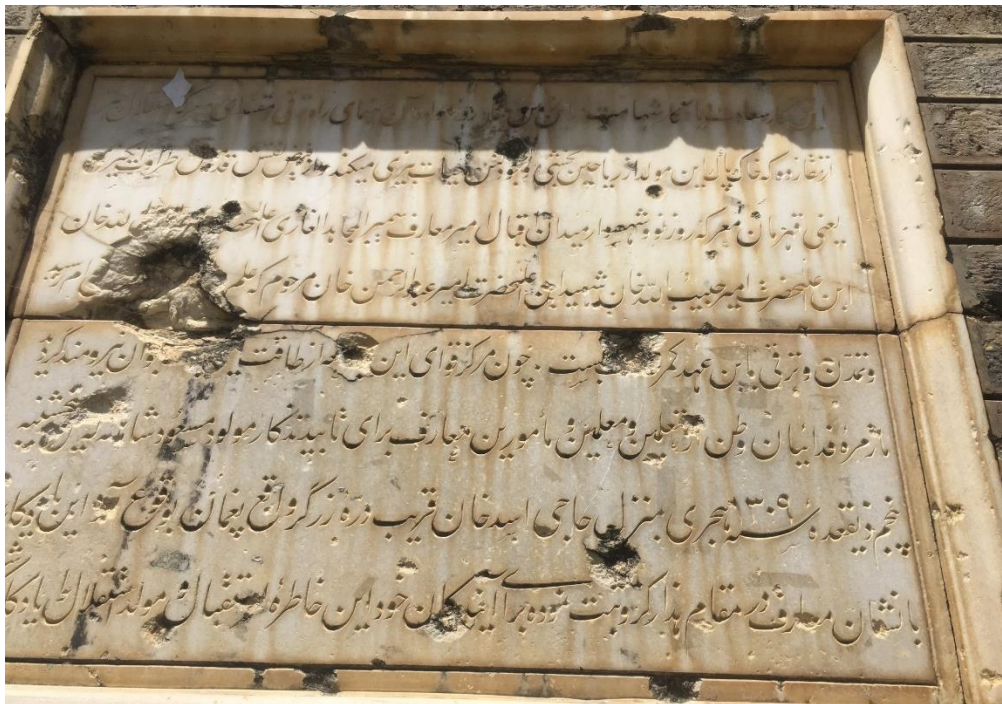
نشان رسمی وقت که دو شمشیر و بالای آن کلاه تاجدار و آفتاب در حال طلوع و اطراف آن دو خوشه گندم که با فیته از گل پیچیده شده است. با خصوصیات مهم دیگر به فکر و خامه خود شاه امان الله خان ترسیم و ترویج یافته بود با نشان معارف افغانستان بدو طرف منار نقش گردید.

شاه امان الله تزئینات جدیدی را که وابسته به تزئینات شعله مانند که در مهندسی گوتیک فرانسه مروج بود، نیز وارد مهندسی اسلامی نمود، مانند پیش برآمدگی در منزل دوم، نشانه حلقه گل در بالای دروازه و برخی سمبول های دیگر

اهل معارف پغمان [پغمان] را به نسبت که شاه امان الله در آنجا به دنیا آمده است ؛ مولد استقلال یاد می نمودند و در روز اول جشن استقلال ۲۸ اسد اکتیل های گل به اطراف منار ولادت محصل استقلال می گذاشتند .

در پای منار کتیبه بابت ساختمان منار یادگاری آنها با زخم های کاری؛ سینه سپر نموده و فریادی از دانش و معرفت را از بلندی کوه بابا به هموطنان به نوا میاورد. این کتیبه که امروز خواندن آن نسبت زخم های عمیق دیگر خوانا نیست مانند زخم های بدون التیام مردم افغانستان ماندگار مانده است. در این جا از مؤرخان شکرگزار بود که این فریاد معارف و روشنی افغانستان در صفحات تاریخ شان هنوز باقی است:

متن کتیبه:

«این تذکار سعادت و یادگار شهامت در این زمین بیاد روز مولود آن رهنمای راه ترقی و مقتدای معركة استقلال چتر ارتقا زده که خاک پاک این مولود از ریاحین بخشی وجودش حیات بیزی میکند و از فیض قدمش طراوت انگیزی یعنی قهرمان معركة روز نو و شهبوار میدان اقبال امیر معارف سمیر المجاهد الغازی اعلیحضرت امیر امان الله خان ابن اعلیحضرت امیر حبیب الله خان شهید ابن اعلیحضرت امیر عبدالرحمن خان مرحوم که علم و ثروت در عصرش توأم رسید و تمدن و ترقی باین عهد کمر خدمت بست. چون مرکز قوای جامعه از طاقت این بخت جوان نیرومند گردید، ما زمره فدائیان وطن از متعلمین و معلمین و مامورین معارف برای تائید تذکار مولود مسعود شاهانه که لیل پنجشنبه پنجم ذیقعدہ سنه ۱۳۰۹ هجری به منزل حاجی اسد خان قریب دره زرگر واقع پغمان به وقوع آمد، این یادگار را با نشان معارف در مقام هذا رکز و ثبت نموده برای آیندگان خود این خاطره استقبال و مولود استقلال را یادگار گذاشتیم.» (۱)

در حصه ای که مسجد جامع امانیه و منار ولادت شاه امان الله و هوتل بهار واقع شده است، اراضی جنگل زار استملاک حاجی اسد خان و عبدالصمد خان بود که سرور سلطان علیا حضرت سراج الخواتین در زمانی که شاهزاده

خانم لقب داشت آنجا را توسط ایشک آقاسی محمدشاه خان بوجه نقد شخصی خود خریده و وجه مذکور را به عوض باقیات ذمت حاجی اسد خان به حکومت سپرد. و پس از استرداد استقلال وقف استفاده عامه گردید. (۲)
در سالهای گذشته مقابل منار مذکور فواره زیبایی آب وجود داشت که این سه راه را زیباتر جلوه میداد؛ با تأسف و دریغا امروز وجود ندارد. ضمناً دولت باوجودیکه یک سلسله آبادی های پغمان را باز سازی نموده است اما به این منار و ملحقات آن توجه نکرده است. ارزومندم به این منار هم رسیدگی گردد تا از خطر نابودی نجات پیدا کند.

پایان